

17. Gáudeo autem in præséntia Stéphanæ, & Fortunáti, & Acáici: quóniam id, quod vobis déerat, ipsi suppleverunt: 18. refecerunt enim & meum spiritum, & vestrum. Cognóscite ergo qui huiusmodi sunt. 19. Salútant vos Ecclésiæ Asiæ. Salútant vos in Dómino multum, Aquíla, & Priscilla cum doméstica sua Ecclésiá: apud quos & hóspitor.

20. Salútant vos omnes fratres. Salúte invicem in ósculo sancto. 21. Salútiatio, meá manu Pauli. 22. Si quis non amat Dóminum nostrum Iesum Christum, sit anáthema, Maran Atha. 23. Grátia Dómini nostri Iesu Christi vobiscum. 24. Cháritas mea cum ómnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

EPISTOLA B. PAULI APOSTOLI AD CORINTHIOS SECUNDA.

CUM Timótheus à Paulo missus Corintham ad eum redisset, & quam bene eius labor apud plerosque successerat renunciasset, alteram hanc ad eos scripsit Epistolam Paulus, in qua tum bonis de sincero erga se studio gratulatur, tum Pseudo-apostolorum sibi invidentium obrectationibus respondet. Scripta est à Macedonia; ex qua urbe, non liquet. Græca, Syriaca & Latina quadam exemplaria Philippis scripta censent: Baronius Nicopoli. Missa est verò per Titum ac Lucam eodem anno quo superior, hoc est circa annum era nostra vulgaris 57. à morte Christi 24.

CAPUT PRIMUM.

Amorem erga Corinthios suum, & sincerum animum declarat: non est apud eum ulla inconstantis animi labes, quod ad eos non venerit.

1. **P**AULUS Apóstolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timótheus frater, Ecclésiæ Dei, quæ est Corinthi cum ómnibus sanctis, qui sunt in univérfa Acháia.

2. Grátia vobis, & pax à Deo Patre nostro, & Dómino Iesu Christo.

3. * † Benedíctus Deus & Pater Dómini nostri Iesu Christi, Pater misericordiárum, & Deus totius consolatiónis,

4. qui consolátur nos in omni tribulatióne nostra: ut possimus & ipsi consolári eos, qui in omni pressúra sunt, per exhortatióne, quæ exhortámur & ipsi à Deo.

5. Quóniam sicut abúndant passiones Christi in nobis: ita & per Christum abúndat consolatió nostra.

6. Sive autem tribulámur pro vestra exhortatióne & salúte, sive consolámur pro vestra consolatióne, sive exhortámur pro vestra exhortatióne & salúte, quæ

operátur tolerántiam earúndem passiónum, quas & nos pátimur:

7. ut spes nostra firma sit pro vobis: sciéntes quòd sicut sócii passiónum estis, sic éritis & consolatiónis.

8. Non enim vólumus ignoráre vos fratres de tribulatióne nostra, quæ facta est in Asia *, quóniam supra modum graváti sumus supra virtutem, ita ut tæderet nos etiám vívere.

9. Sed ipsi in nobismetipsis respósum mortis habúimus, ut non simus fidéntes in nobis, sed in Deo, qui suscitát mórtuos:

10. qui de tantis periculis nos erípuit, & éruit: in quem sperámus quóniam & adhuc erípiet,

11. adiuvántibus & vobis in oratióne pro nobis: ut ex multórum persónis, eius quæ in nobis est donatiónis, per multos grátia agántur pro nobis.

12. Nam glória nostra hæc est, testimoniúm consciéntiæ nostræ, quòd in simplicitate cordis & sinceritate Dei: & non in sapiéntia carnáli, sed in grátia Dei conversáti sumus in hoc mundo: abundántiùs autem ad vos.

13. Non enim ália scribimus vobis, quam quæ legistis, & cognovistis. Spero autem quòd usque in finem cognoscétis,

14. si-

* Ephes. 1. 3.
† UNIUS
MARTI
PONTIF.

* Demétrio procurante.
Act. 19. 24.

14. sicut & cognovistis nos ex parte, quòd glória vestra sumus, sicut & vos nostra, in die Dómini nostri Iesu Christi.

15. Et hæc confidentiá vólui prius venire ad vos, ut secundam grátiam haberetis:

16. & per vos transire in Macedóniam, & iterum à Macedonia venire ad vos, & à vobis deduci in Iudæam.

17. Cùm ergo hoc voluissem, numquid levitate usus sum? Aut quæ cogito, secundum carnem cogito, ut sit apud me EST, & NON?

18. Fidélis autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo EST, & NON.

19. Dei enim filius Iesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus est, per me, & Silvánum, * & Timótheum, non fuit EST & NON, sed EST in illo fuit.

20. Quotquot enim promisiónes Dei sunt, in illo EST: idèd & per ipsum Amen Deo ad glóriam nostram.

21. Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus:

22. qui & signávit nos, & dedit pignus Spíritus in córdibus nostris.

23. Ego autem testem Deum invoco in animam meam, quòd parcens vobis, non veni ultra Corinthum: non quia dominámur fidei vestræ, sed adiutores sumus gáudij vestri: nam fide státis.

CAPUT II.

Incessum penitentem absolvit à pœnis debitis, eumque commendat fidelibus Corinthiis. Apóstolus aliis vita, aliis odor mortis.

1. **S**TÁTUI autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos.

2. Si enim ego contristávo vos: & quis est, qui me lætíficet, nisi qui contristátur ex me?

3. Et hoc ipsum scripsi vobis, ut non cùm vénero, tristitiam super tristitiam hábeam, de quibus oportúerat me gaudere: confidens in ómnibus vobis, quia meum gáudium, ómnium vestrum est.

4. Nam ex multa tribulatióne, & angústia cordis scripsi vobis per multas lacrymas: non ut contristémini: sed ut sciátis, quam charitatem hábeam abundántiùs in vobis.

5. Si quis autem contristávit, non me contristávit: sed ex parte, ut non ónerem omnes vos.

6. Súfficit illi, qui eíusmodi est, obiurgatió hæc, quæ fit à plúribus.

7. ita ut econtráriò magis donétis, & consolémini, ne fortè abundantiori tristitiá absorbeátur qui eíusmodi est.

8. Propter quod óbsecro vos, ut confirmétis in illum charitatem.

9. Idèd enim & scripsi, ut cognóscam experimentum vestrum, an in ómnibus obediéntes sitis.

10. Cui autem áliiquid donástis, & ego: nam & ego quod donávi, si quid donávi, propter vos in persóna Christi,

11. ut non circumveniámur à sátana: non enim ignorámus cogitatiónes eius.

12. Cùm venissem autem Tróadem propter Evangélium Christi, & óstium mihi apértum esset in Dómino,

13. non hábui réquiem spíritui meo, eò quòd non invenerim Titum fratrem meum, sed valefáciens eis, profectus sum in Macedóniam.

14. Deo autem grátias, qui semper triumphat nos in Christo Iesu, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco:

15. quia Christi bonus odor sumus Deo in iis, qui salvi fiunt, & in iis, qui péreunt:

16. aliis quidem odor mortis in mortem: aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idóneus?

17. Non enim sumus sicut plúrimi, adulterántes verbum Dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAPUT III.

Hoc præcipue Apóstolo in hoc capite est propositum, ut doceat ministros novi Testamenti, Legis Moysáica ministris præferri oportere.

1. **I**ncipimus iterum nosmetipsos commendare? aut numquid egémus (sicut quidam) commendatiis epistolis ad vos, aut ex vobis?

2. Epístola nostra vos estis, scripta in córdibus nostris, quæ scitur, & légitur ab ómnibus homínibus:

3. manifestáti quòd epístola estis Christi, ministrata à nobis, & scripta non atramento, sed Spíritu Dei vivi: non in tábulis lapideis, sed in tábulis cordis carnálibus.

4. † Fidúciám autem talem hábémus per Christum ad Deum:

5. non quòd sufficéntes simus cogitare

† DOM.
12. POST
PENTEC.

Dddd 2

áli-